

grafien synes mere at være en fortegnelse over indholdet af forfatterens Spanienshylder, end den er en vejledning for den, der ønsker en uddybning af særlige afsnit, og på hylden har åbenbart manglet det moderne storværk *Geografía de España y Portugal* i 4 bind under Manuel de Terans redaktion.

Viggo Hansen.

F. T. Wainwright (red.): *The Northern Isles. Studies in History and Archaeology.* Thomas Nelson and Sons, Ltd. Edinburgh 1962. 224 s. og 23 plancher, 37 fig. i teksten. 16,5 × 23 cm. 30 sh.

Denne bog giver en meget indholdsrig og koncentreret redegørelse for den kulturelle udvikling på Shetlandsøerne og Orkneyøerne fra den ældste bebyggelsestid til omkring år 1500, idet man har formået at samle en række af de mest kyndige forskere på dette felt fra Skotland og England i et fortræffeligt og velafbalanceret samarbejde.

Man får således en fremstilling af det geografiske milieu af den første bebyggelse, der er en variant af vesteuropæisk megalitkultur, en ganske rig bronzealder og en højt udviklet jernalder, der bl.a. karakteriseres af de mange „broch“, d.v.s. komplicerede runde bygningsværker til forsvarsbrug. Kristendommens indførelse foregår i det 6. århundrede fra Irland og Skotland. Redegørelsen for nordboperioden, 8.–11. århundrede, behandles indgående såvel kulturelt som sprogligt og politisk. Linien føres igennem til det 15.–16. århundrede, på hvilket tidspunkt den skotske indflydelse har sejret såvel politisk som sprogligt, idet man også i denne egn møder det forhold, at den første bibeloversættelse bliver af afgørende betydning for en sprogændring.

Værket afsluttes med en meget omfattende bibliografi og et omhyggeligt register. Det er velskrevet, let læseligt og indeholder resultater af vigtige, nye undersøgelser og er således en fortræffelig håndbog, der bør kendes af enhver, som interesserer sig specielt for vikingetidens kulturhistorie og geografi.

Niels Nielsen.

Otto Schlüter & Oskar August: *Atlas des Saale- und mittleren Elbgebietes.* Teil 2 und 3. Verlag Enzyklopädie Leipzig 1960-61. Ialt 56 blade 45 × 40 cm, tekst 21 × 29 cm, 266 s. DM 150,—.

2. del behandler bebyggelsesforhold i ret detaljeret fremstilling med talrige eksempler på landbebyggelse, landsbyer, markinddeling, befolkningsudvikling, sen-middelalderen, bygeografiske forhold, med ganske udførlig redegørelse for de større byer. Man finder her et meget værdifuldt materiale, som har interesse også ud over den region, værket omfatter.

I 3. del behandles især jordbund og erhvervsforhold. Desuden gives et befolkningskort for 1830 og 1930. Man savner derimod et helt nyt befolkningskort, men dette opvejes delvis af oplysninger i teksten. En nærmere behandling af udviklingen efter 1945 ville have været af stor interesse, men man har åbenbart lagt vægt på at give hovedtrækkene af udviklingen frem til tidsrummet mellem de to verdenskrige. Udstyret er gennemgående smukt, og de ledsagende tekstbind kan læses med interesse. Bibliografien er ret omfattende.

Niels Nielsen.